

הצבת הקיר הבל, שיצרו אבי סבח ומיכל סופיה טוביאס, מעוגנת בפרשנויות לסיפור המקראי של קין והבל. רישומיו של סבח עוסקים באדמה, שעליה התבצע הרצח הראשון, בדם הזועק ממנה ובהיפלטותו של הבל הפה האחרון של הנרצח. הרישומים מוצבים בתוך דימויו של מערך הכוכבים, שהתקיים בשעת הרצח, שאותו ממפה טוביאס ברישום על הקיר ובחירו. את זמן הרצח, שהמקרא רק מרמז עליו, הסיקו האמנים מעיון במדרש תנחומא, שבו מתוארת מנחתו של הבל כזרע פשתן, ומכאן שלפי "לוח גזר" (המאה ה-10 לפנה"ס), המתאר עונות חקלאיות בזמן המקרא, הפשתן הוא היבול הראשון שנקצר בחודש ניסן. כיוון שההלכה מייחדת לחודש ניסן, אחת ל-28 שנה, את אירוע חזרתה של השמש למקומה בעת בריאת העולם, סבח וטוביאס בחרו לעגן את ההצבה במערך השמימי, שהתקיים בתאריך האחרון, שבו, על פי האמונה, שבה השמש לנקודת הבריאה: 8 באפריל 2009 בעת השקיעה (18:08). הלכידות בעבודתם התאפשרה כפועל יוצא של שורת הנחות, השערות ובחירות מתוכן.

אירית הדר, הכל תלוי, בתוך: אירית הדר (עורכת) *יותר מאחד*, הביאנלה ה-8 לרישום, בית האמנים ירושלים

[נובמבר 2022] עמ' 29